

GUI (Grafické uživatelské rozhraní)

GUI (Graphical User Interface) je typ uživatelského rozhraní, které umožňuje ovládat počítač pomocí grafických prvků, jako jsou ikony, okna, menu a kurzor. Nahradilo starší textové rozhraní (**CLI** - Command Line Interface), kde se příkazy musely složitě vypisovat na klávesnici.

Základním konceptem většiny moderních GUI je metafora pracovního stolu (**Desktop**).

Historie a vývoj

Vývoj GUI nebyl lineární a zahrnuje několik klíčových hráčů:

- **Xerox PARC (70. léta):** Zde vzniklo první skutečné GUI v systému **Alto**. Zahrnovalo myš, okna a ikony, ale nikdy nebylo komerčně úspěšné.
- **Apple Lisa a Macintosh (1984):** Steve Jobs se inspiroval v Xeroxu a přinesl GUI široké veřejnosti. Macintosh definoval standardy, které používáme dodnes.
- **Amiga Workbench (1985):** Přinesla barvy a pokročilý multitasking v grafickém prostředí.
- **Microsoft Windows:** Původně pouze grafická nadstavba nad systémem MS-DOS, která se postupně stala dominantním GUI na světě.

Prvky WIMP

Většina klasických GUI vychází z paradigmatu **WIMP**, což je zkratka pro:

1. **W**indows (Okna): Samostatné plochy pro jednotlivé běžící programy.
2. **I**cons (Ikony): Malé obrázky reprezentující soubory, složky nebo aplikace.
3. **M**enus (Menu): Seznamy příkazů, ze kterých si uživatel vybírá.
4. **P**ointing device (Ukazovátko): Typicky myš, touchpad nebo trackball pro pohyb kurzoru.

Moderní formy GUI

S rozvojem technologií se GUI vyvinulo do dalších specializovaných forem:

- **NUI (Natural User Interface):** Ovládání pomocí přirozených pohybů, jako je dotyk (smartphony), gesta (Kinect) nebo hlas (Siri/Alexa).
- **Skeuomorfismus:** Styl, kdy digitální prvky imitují reálné předměty (např. ikona koše vypadá jako skutečný koš). Populární v raných verzích iOS.
- **Flat Design:** Moderní minimalistický styl využívající jednoduché tvary a jasné barvy (současné verze Windows, macOS i Android).

GUI vs. CLI

Vlastnost	GUI	CLI
Učení	Snadné, intuitivní.	Obtížné, vyžaduje znalost příkazů.
Rychlost	Pomalejší pro experty (vyžaduje pohyby myši).	Extrémně rychlé pro automatizaci a skripty.
Náročnost	Vyšší nároky na paměť a grafický výkon.	Minimální nároky na hardware.
Přesnost	Vizuální orientace.	Absolutní přesnost díky textovým parametrům.

— Související pojmy: [Apple](#), [Amiga](#), [Operační systém](#), [UX \(User Experience\)](#)

From:

<https://serviceit.cz/> - IT ENCYKLOPEDIE

Permanent link:

<https://serviceit.cz/doku.php?id=gui>

Last update: **2026/01/05 13:11**

